

**Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і
дизайну імені Михайла Бойчука**

Факультету дизайну

Кафедра графічного дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ПАМ'ЯТІ**

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень «Доктор філософії»
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»
Спеціалізація	
Освітня програма	ОНП «Образотворче мистецтво та реставрація»
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/Семестр	2 курс (4 семестр)
Кількість кредитів ЄКТС	120 (4 кредити)
Розподіл за видами занять за годинами навчання	Лекції – 10 годин
	Семінарські
	Практичні – 30 годин
	Самостійна робота – 80 годин
Форма підсумкового контролю	Диф. залік (4 семестр)
Викладач	Д.і.н., професор кафедри графічного дизайну І.В. Петрова
Контактна інформація викладача	Корпоративна пошта – inna_petrova@kdidpamid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	inna_petrova@kdidpamid.edu.ua Moodle
Дні занять	Понеділок (18.00-19.20)

Консультації	Відповідно до графіку консультацій: п'ятниця (18.00-19.20)
--------------	--

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Зміст дисципліни. Перелік тем: Тема 1. Роль культурної спадщини в процесі конструювання національної ідентичності та історичної пам'яті Тема 2. Історія, теорія та практики збереження спадщини Тема 3. Нормативно-правове регулювання проблеми збереження культурної спадщини Тема 4. Нерухома культурна спадщина: особливості обліку, захисту та управління Тема 5. Археологічна спадщина; значення, захист, вивчення, зберігання Тема 6. Рухома культурна спадщина: особливості обліку, управління та збереження Тема 7. Нематеріальна культурна спадщина Тема 8. Управління, сталість, інституційність. виклики та проблематика в роботі з культурною спадщиною Ключові слова: національна ідентичність, історична пам'ять, культурна спадщина. Роль та місце дисципліни у системі підготовки: студент після вивчення цієї дисципліни може скласти цілісне уявлення про основні напрямки збереження культурної спадщини в Україні та світі.
Мета та завдання дисципліни	метою дисципліни є формування знань про ведення обліку об'єктів нерухомої та рухомої культурної спадщини, види документації, особливості та інструменти; проводити дослідження, спрямовані на збереження культурної спадщини в Україні. Основні завдання навчальної дисципліни: ▪ вивчення основних об'єктів світової культурної спадщини ЮНЕСКО в Україні; ▪ знайомство зі світовою практикою охорони, збереження і популяризації культурних цінностей; ▪ засвоєння правових основ регулювання охорони й збереження культурної спадщини; ▪ виявлення проблемних зон охорони й збереження культурної спадщини в Україні;

	- розвиток інтересу до цінностей світової та вітчизняної культури. Внаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання: Знати: - особливості археологічної спадщини, нормативно-правову базу, що регулює проблеми збереження археологічної спадщини; - концепції спадщини, виникнення поняття – нематеріальна культурна спадщина (далі НКС), або жива спадщина, розуміння термінології, притаманній сфері НКС - спільності та відмінності між поняттями «нематеріальна культурна спадщина», «традиційна культура», «фольклор» тощо - актуальні інструменти залучення ресурсів для збереження та розвитку культурної спадщини; - успішні методики реалізації проєктів із захисту та розвитку культурної спадщини. уміти: - орієнтуватись в документації, що стосується обліку ОНКС; - застосовувати на практиці міжнародних документів, зокрема Конвенцій ЮНЕСКО та Рамкової конвенція Ради Європи (Фаро) про значення культурної спадщини для суспільства - працювати з основними джерелами археологічної інформації; - володіти методами польових та лабораторних досліджень, які існують в археології; - застосовувати на практиці основні інструменти охорони, залучення спільнот, груп та окремих осіб, розуміння освіти в НКС, підвищення обізнаності про НКС, ідентифікації, документуванню, дослідженню.
Передумови вивчення дисципліни	Передумовою для вивчення дисципліни «Мистецтвознавство в науковій системі гуманітаристики» є певний обсяг знань з таких дисциплін як «Методика та методологія науково-дослідної роботи в галузі культури і мистецтва», «Антропологія мистецтва».
Програмні компетентності	

Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК2. Здатність до генерування нових та комплексних ідей (креативність) при вирішенні науково-практичних та дослідницьких задач, у тому числі у міждисциплінарних галузях. ЗК4. Здатність проектувати і здійснювати комплексні дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі цілісного системного наукового світогляду та академічної доброчесності. ЗК5. Здатність працювати у міжнародному контексті.
Фахові компетенції спеціальності (ФК/СК)	СК1. Здатність застосовувати концептуальні та методологічні знання в галузі мистецтвознавства й міждисциплінарних напрямках та впроваджувати результати досліджень в наукову, експертну, реставраційну та педагогічну діяльність. СК4. Здатність самостійно здійснювати науково-дослідницьку діяльність у відповідній професійній сфері, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень. СК6. Здатність до розуміння наукових засад експертизи, атрибуції та реставрації творів мистецтва із оприлюдненням наукових результатів.

Структура навчальної дисципліни:

Назва модулів і тем	Кількість годин				
	усього	лек	сем	практ	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. ІСТОРІОГРАФІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ Й ТЕРМІНОЛОГІЯ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В УКРАЇНІ					
Тема 1. Роль культурної спадщини в процесі конструювання національної ідентичності та історичної пам'яті	16	2		4	10
Тема 2. Історія, теорія та практики збереження спадщини	16	2		4	10

Тема 3. Нормативно-правове регулювання проблеми збереження культурної спадщини	10			2	8
Тема 4. Нерухома культурна спадщина: особливості обліку, захисту та управління	14	2		4	8
Тема 5. Археологічна спадщина; значення, захист, вивчення, зберігання	10			4	6
Разом за змістовим модулем 1	66	6		18	42
Змістовий модуль 2. УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ					
Тема 6. Рухома культурна спадщина: особливості обліку, управління та збереження	18	2		4	12
Тема 7. Нематеріальна культурна спадщина	22	2		4	16
Тема 8. Управління, сталість, інституційність. виклики та проблематика в роботі з культурною спадщиною	14			4	10
Разом за змістовим модулем 2	54	4		12	38
Усього годин	120	10		30	80

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

10.1 Основна література

1. Бондар Т. М. Міжнародно-правовий захист культурної спадщини в післявоєнний період. Відповідальний за випуск: Чернега В. М. 2023. 345 с.
2. Вербицька П. В., Гнідик І. І., Годованська О. М., Курдина Ю. М., Салюк А. 3. Культурна спадщина України: інноваційні підходи та сталий розвиток : навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. 148 с.
3. Вечерський В. В. Спадщина містобудування України : теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць : монографія / НДІ теорії та історії архітектури й містобудування, Голов. упр. містобудування і архітектури Київ. міськдержадмін. Київ : НДІТІАМ : Головкиївархітектура, 2003. 560 с.

4. Зверховська В. Розмежування понять «культурна спадщина», «культурні цінності», «культурне надбання» та «об'єкт культурної спадщини». *Юридичний вісник*. 2013. № 4. С. 137–142.
5. Культурна спадщина людства: збереження та використання : навч. посіб. / за ред. В. І. Акуленко, І. П. Магазинщикова, М. І. Моздир, О.О. Тарасенко. Львів, 2002. 160 с.
6. Мазур Т. В. Правова охорона культурної спадщини в Україні: стан дослідження проблеми вітчизняними вченими. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2019. № 3. С. 8–28.
7. Менська О. Цифровізація як ефективний спосіб збереження історико-культурної спадщини: міжнародне та національне нормативно-правове забезпечення. *Věda a perspektivy*. 2024. № 2(33). С.123-134.
8. Основи пам'яткознавства / Під заг. ред. Гріффена Л. О., Титової О. М. Київ: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2012. 380 с.
9. Савченко О., Терський С. В. Історія музейної справи та охорони культурної спадщини в Україні. Львів, 2020. 260 с.
10. Салата О.О. Основи музеєзнавства. Навчально-методичний посібник. Вінниця. 2015. 162 с.
11. Чернікова І. В., Аксьонова Н. В., Тимошик М. М. Збереження культурної спадщини України у ХХІ столітті. Київ : Видавнича група «Наукові перспективи», 2024. 345 с.

Додаткові:

12. Дубинський В. П. Конспект лекцій з курсу “Теорія і критика сучасної архітектури” (кінець ХІХ – ХХ – початок ХХІ ст.) (для студентів 5 курсу спеціальності 7.06010202, 8.06010202 “Містобудування”) / В. П. Дубинський, М. Л. Мухортов; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ, 2013. С.42-82.
13. Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання / Historical and cultural heritage: preservation, access, use : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 7-9 квіт. 2015 р., м. Київ, Україна. Київ : Талком, 2015. 380 с.
14. Кот С. І. Українські культурні цінності в Росії: Проблема повернення в контексті історії та права. Повернення культурного надбання України: проблеми, завдання, перспективи. Вип. 8. Київ, 1996. 91 с.
15. Культурні цінності Криму і Донбасу в умовах війни та окупації. Матеріали Круглого столу «Історико-культурний та науковий потенціал Півдня та Сходу України в умовах окупації та воєнних дій: загрози, втрати, перспективи збереження та відновлення» (м. Київ, 12 листопада 2015 р.). Київ: Інститут історії України НАН України, 2016. 90 с. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-02-7932-2/978-966-02-7932-2.pdf>

16. Нематеріальна культурна спадщина. Офіційний сайт Міністерства культури України. URL: http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=245154164
17. Пам'ятки історії та культури України : каталог-довідник. Зошит 2. Каталог довідник пам'яток історії та культури України: м. Київ / Інститут історії України НАН України, Українське товариство охорони пам'яток історії та культури, Центр пам'яткознавства НАН України та УТОPIK. Київ, 2007. 277 с.
18. Підбережний Н. Роль неурядових організацій у збереженні історико-культурної спадщини України в умовах війни. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 11(17). С.67-79.
19. Попередній список культурних і природних об'єктів України, що пропонуються включити до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. <http://whc.unesco.org/en/statesparties/ua>
20. Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні: матеріали парламентських слухань про охорону культурної спадщини від 18 квітня 2018. URL: <http://rada.gov.ua/fsview/157307.html>
21. Україна і ЮНЕСКО розроблять програму управління культурою на окупованих територіях. Дзеркало тижня. 2014. (2 квітня). URL: <http://dt.ua/CULTURE/ukrayina-i-yunesko-rozroblyat-programu>

Інтернет ресурси

1. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etnolog.org.ua> – Назва з екрану.
2. Інститут народознавства НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ethnology.lviv.ua>. – Назва з екрану.
3. Інститут проблем сучасного мистецтва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mari.kiev.ua/> – Назва з екрану.
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану
5. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>. – Назва з екрану.

Методи контролю та розподіл балів

Назви змістових модулів	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. ІСТОРИОГРАФІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ Й ТЕРМІНОЛОГІЯ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В УКРАЇНІ	Відповідно до графіку навчального процесу	Поточний контроль	60

Змістовий модуль 2. УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	Відповідно до графіку навчального процесу	Поточний контроль, підсумковий контроль	40
Разом за дисципліну			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Комп'ютерна техніка (ноутбук, стаціонарний комп'ютер, графічний планшет) з можливістю демонстрації текстових і графічних матеріалів і виходу до мережі Інтернет.
Необхідні засоби	Не передбачено
Програмне забезпечення	Програми, необхідні для виконання завдань: Adobe Photoshop, Microsoft Word
Матеріали, інструменти	Не передбачено

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх роботах. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час поточного контролю виявиться використання чужих ідей, здобувачі втрачає право отримати бали за тему, або може виконати нову роботу, яка буде оцінена із заниженням балів.
Політика щодо відвідування занять	Пропуски занять без поважних причин неприпустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Усі роботи здобувачі повинні бути завантажені в систему (Moodle) Відсутність виконаних практичних завдань із дисципліни є підставою до не зарахуванню семестрової оцінки.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Якщо здобувачі пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання. Довгострокова відсутність здобувачі на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	На проведення занять з дисципліни з «Культурна спадщина в контексті національної ідентичності та пам'яті» розповсюджуються загально прийняті норми і правила поведінки, затверджених таким документом як «Правила поведінки здобувачів вищої освіти в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука». Вітається власна думка аспірантів з теми заняття, активне обговорювання проектних проблем, аргументоване відстоювання авторської позиції. Разом із тим під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, у тому числі користування мобільними телефонами для розмов, запізнення на заняття без поважних причин, не реагування на зауваження викладача.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні на корпоративну пошту викладача (inna_petrova@kdidpamid.edu.ua). Умови листування: 1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — КС); 2) в полі тексту листа

	позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть;3) файли підписувати таким чином: прізвище_ завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — pdf. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.
--	--

Детальнішу інформацію щодо компетенностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій навчальній програмі навчальної дисципліни (<https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dysczyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-mystecztvoznavstva-i-mysteczkoji-osvity/>)

Розробник силабусу
Навчальної дисципліни

 І.В. Петрова

Гарант освітньої програми

 І.В. Петрова

Завідувач кафедри

 І.В. Петрова

Силабус затверджено
на засіданні кафедри графічного дизайну

від 26 серпня 2025 р., протокол №1